

σύγχρονο

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β')

ΤΕΤΑΡΤΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΘΕΜΑ Α

- A1) δ
- A2) γ
- A3) β
- A4) γ
- A5) β

ΘΕΜΑ Β

B1) Η σωστή σειρά είναι : 4, 2, 1, 6, 3, 5

B2) α) → DNA πολυμεράση

β) → πριμόσωμα

γ) → DNA δεσμάση

δ) → ελικάση

ε) → RNA πολυμεράση

B3) σελ. 28 σχολικό βιβλίο : «Η διάγνωση των γενετικών ασθενειών... (μοριακή διάγνωση).»

B4) Διαγονιδιακά ονομάζονται τα ζώα εκείνα στα οποία έχει τροποποιηθεί το γενετικό τους υλικό με την προσθήκη γονιδίων, συνήθως από κάποιο άλλο είδος.

B5) σελ. 109 σχολικό βιβλίο : «Με τον όρο ζύμωση... και αντιβιοτικό.»

ΘΕΜΑ Γ

Γ1) Στην επικρατή κληρονομικότητα κάθε ασθενής στο γενεαλογικό δέντρο έχει έναν τουλάχιστον ασθενή γονέα.

Στο συγκεκριμένο γενεαλογικό δέντρο από δύο υγιείς γονείς (I_1 και I_2) προκύπτει ασθενής απόγονος. Συνεπώς η ασθένεια οφείλεται σε υπολειπόμενο γονίδιο.

Γ2) Στη φυλοσύνδετη κληρονομικότητα τα θηλυκά άτομα κληρονομούν το ένα X χρωμόσωμά τους από την μητέρα τους και το άλλο από τον πατέρα τους.

Συνεπώς από υγιή πατέρα, άτομο II_4 δεν μπορεί να προκύψει ασθενές θηλυκό άτομο, όπως το άτομο III_1 . Συνεπώς το γονίδιο είναι αυτοσωμικό.

Γ3) Συμβολίζω: A= φυσιολογικό αλληλόμορφο

a= αλληλόμορφο που ευθύνεται για την ασθένεια

Τα άτομα II_3 , II_5 και III_1 θα έχουν γονότυπο aa διότι πάσχουν.

Τα άτομα I_1 και I_2 θα είναι φορείς της ασθένειας διότι είναι υγιή και προκύπτει ασθενής απόγονος.

Τα άτομα II_1 και II_2 θα έχουν γονότυπο Aa ή AA.

Το άτομο II_4 θα έχει γονότυπο Aa διότι προκύπτει ασθενής απόγονος.

Γ4) Καθώς το γονίδιο είναι αυτοσωμικό κάθε απόγονος διαθέτει δύο αλληλόμορφα στα ομόλογα χρωμοσώματά του.

σύγχρονο

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στο άτομο Π_1 δεν παρατηρείται υβριδοποίηση συνεπώς είναι ομόζυγο με γονότυπο AA .

Στο άτομο Π_2 παρατηρείται υβριδοποίηση μόνο στο ένα αλληλόμορφο συνεπώς το άτομο είναι φορέας με γονότυπο Aa .

Στο άτομο Π_3 που πάσχει, και τα δύο αλληλόμορφα υβριδοποιούνται, συνεπώς θα έχει γονότυπο aa .

Στο άτομο Π_4 ομοίως με το Π_2 .

Χρειάζεται αναφορά στους όρους υβριδοποίηση και ιχνηθέτηση από την σελίδα 60 του σχολικού βιβλίου.

Γ5)

Η μερική αχρωματοψία κληρονομείται με φυλοσύνδετο υπολειπόμενο τρόπο.

X^A = φυσιολογικό

X^a = μερική αχρωματοψία

Τα άτομα με σύνδρομο Klinefelter έχουν τρία φυλετικά χρωμοσώματα XXY .

Καθώς πάσχει από αχρωματοψία θα έχει γονότυπο $X^a X^a Y$.

Γονότυπος πατέρα = $X^A Y$ καθώς είναι υγιής.

Για να προκύψει άτομα με αχρωματοψία η μητέρα είναι φορέας με γονότυπο $X^A X^a$.

Ο πιθανός μηχανισμός είναι ο εξής:

Τα ανευπλοειδή άτομα προκύπτουν από ένα φαινόμενο που ονομάζεται μη διαχωρισμός. Στη μητέρα δε συνέβη διαχωρισμός των αδελφών χρωματίδων του X^a χρωμοσώματος κατά τη μείωση Π με αποτέλεσμα να προκύψει ωάριο με δύο X^a χρωμοσώματα. Όταν αυτό το ωάριο γονιμοποιήθηκε από ένα φυσιολογικό σπερματοζωάριο με Y φυλετικό χρωμόσωμα πρόκυψε απόγονος με σύνδρομο Klinefelter και αχρωματοψία.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1) Ο όρος κωδικόνιο δεν αφορά μόνο το mRNA αλλά και το γονίδιο από το οποίο παράγεται. Το κωδικόνιο έναρξης $5' AUG 3'$ αντιστοιχεί στο κωδικόνιο έναρξης της κωδικής $5' ATG 3'$.

Στην αλυσίδα ένα εντοπίζω κωδικόνιο έναρξης ATG και με βάση το γεγονός ότι ο γενετικός κώδικας είναι κώδικας τριπλέτας, συνεχής και μη επικαλυπτόμενος διαπιστώνω την ύπαρξη 8 κωδικονίων που κωδικοποιούν τα 8 πρώτα αμινοξέα.

Συνεπώς η αλυσίδα I είναι η κωδική και η II ή μη κωδική και η μεταγραφόμενη.

Το κωδικόνιο έναρξης ATG έχει προσανατολισμό $5' ATG 3'$ συνεπώς και η αλυσίδα I έχει προσανατολισμό $5' \rightarrow 3'$ από τα αριστερά προς τα δεξιά.

Οι δύο αλυσίδες είναι μεταξύ τους αντιπαράλληλες. Το $5'$ άκρο της μίας βρίσκεται απέναντι από το $3'$ άκρο της άλλης. Συνεπώς η αλυσίδα II έχει προσανατολισμό $5' \rightarrow 3'$ από τα δεξιά προς τα αριστερά.

Δ2) Σελ. 32 σχολικού: «Κατά την έναρξη της μεταγραφής ... έως σελ. 33 ... της πληροφορίας ενός γονιδίου.»

Συνεπώς το mRNA είναι:

$5' AGCUAUGACCAUGAUUACGGAUUCACUG 3'$

Δ3) Η μικρή υπομονάδα συνδέεται με το mRNA μέσω της 5' αμετάφραστης περιοχής συνεπώς το τμήμα είναι:
5'AGCU3'

Δ4) Συνέβη αντικατάσταση βάσης στο κωδικόνιο έναρξης ATG του παραπάνω τμήματος με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η μετάφραση από το δεύτερο κωδικόνιο έναρξης του παραπάνω τμήματος.

Δ5) Η προσθήκη ή η έλλειψη διαδοχικών βάσεων που είναι σε αριθμό διαφορετικός του τρία ή πολλαπλασίων του έχει το αποτέλεσμα η αλληλουχία αμινοξέων να μην εμφανίζει πλέον πολλές ομοιότητες με την αρχική.
Συνεπώς η πρωτεΐνη καταστολέας πιθανότατα δεν θα είναι λειτουργική και απουσία λακτόζης δεν θα έχουμε καταστολή του οπερονίου.
Συνεπώς τα γονίδια θα εκφράζονται και τα ένζυμα θα παράγονται και απουσία λακτόζης.

Επιμέλεια: Χάλκος Δ.